

Mida tähendab olla kodanik?

Hea kodanik on see, kes on ära tundnud oma koha teiste inimeste hulgas ja aegade järgnevuses. Hea kodanik on iseseisev ega raja oma toimetulekut teiste – olgu ligimeste või riigi – lakkamatule abile ja toetusele. Samas on ta hooliv ja tähelepanelik, märkamaks neid, kes tööpoolest tuge vajavad, ja osates abi anda just siis, kui seda vajatakse.

Hea kodanik ei oota käsku ega ässitust, et midagi tarvilist korda saata. Tänapäev Eesti on jõudsalt lähenemas vaba rahva normaalsele elupildile, kus ühiskonna toimimise põhimootoriks on inimeste elav omaalgatus. Naabrusvalve, külaliskumine, vabatahtlike liikumine, Teeme Ära või uuskasutus-võrgustik on näited kogu rahva elu soodsalt mõjutanud ettevõtmistest. Nendel algatustel on topelt-tähtsus: see, mis nad vahetult on

Hea kodanik ei oota käsku ega ässitust, et midagi tarvilist korda saata.

(metsad ja teeveered saavad puhata, vanad asjad uue elu jne) ja see, et nende kaudu levib ja tugevneb kodanikutunne, jõudes retoorika maailmast konkreetsesse igapäevaelu.

Ega hea kodanik ei tähendagi midagi muud kui lihtsalt tubli inimene: toimekas, oma võimeid ja eeldusi tajuv, neid arendav ja rakendav, teisi märkav ja tunnustav. Sellistel inimestel (ja mitte diktaatorite piitsadel porganditel) püsivad ka riigid. Ka Eesti riik. Nüüd juba 90 aastat. Jah, just 90 järjestikust aastat, sest kui räägime kodanik-olemisest, ei tule ka okupatsioonide aega kuidagi maha arvestada. Hea kodanik tubli inimese, ühiskonna alustala tähenduses ei pruugi olla tingimata isegi kodakondne riigis, kus ta oma igapäevast tublidust ilmutab. Ehkki mis oleks loomulikum kui see, et ta seda on. Kuid tunnistagem, et igaühel lihtsalt ei ole seda huvi, elades rahumeeli oma rohujuure-tasandi elu. Aeg annab arutust, pikalt ühes ruumis paikneajate elud ja huvid põimuvad niikuinii. Kiiruga kellelegi passi poolvägijärgi taskusse toppida oleks lihtsalt naeruväärne. Kodanikuühiskonna edasi arenedes jõuavad oma kodanik-olemise riikliku vormistamiseni just need, kes ka südamel selleni on jõudnud.

Head kodanikupäeva!

Paul-Eerik Rummo,
Riigikogu liige

Aktuaalne

Kolm Lääne-Virumaa valda ühinemise kursil

Kohalik elu

Kristiina Ojuland soovib Rakveret kultuuripealinnaks

Uudised

Sillamäe prioriteet on noored

Persoon

Hiljutine tippsuusataja Pavo Raudsepp on edukas ettevõtja

FOTO: KROONIKA

Peaminister Andrus Ansip hinnangul on Eesti kõige olulisem lähituleviku eesmärk ühinemine euroalaga.

Euro kasutuselevõtt on Eesti jaoks ülioluline

Peaminister Andrus Ansip ütles novembri alguses Tartus riigiametnikele esinedes, et plaanib kokku kutsuda eurole ülemineku töörühma.

Töörühm hakkab jälgima Maastrichti kriteeriumide täitmist ja koordineerima Eesti ühinemist eurotsooniga. Riigi tippjuhtidest koosneva töörühma eesmärgiks on Eesti üleminek eurole lähiaastatel.

Võimalus tekib juba lähiaastail

„Eesti kõige olulisemaks sihiks on üleminek eurole,“ ütles peaminister ja nentis, et praegune olukord maailma majanduses on loonud selleks soodsama fooni. Prognooside kohaselt võib Eestil lähiaastatel tekkida võimalus inflatsioonikriteeriumi täitmiseks. Samas on majandussurutis te-

kitamas Eestile ohtu Maastrichti eelarvekriteeriumi täitmiseks. „Üleminekut eurole ei saa pidada isetäituvaks eesmärgiks,“ rõhutas Andrus Ansip ja lisas, et selle nimel tuleb tööd teha ka kõrgel poliitilisel tasandil.

Peaministri juhitud eurogrupi poliitilise töörühma kuulusid rahandusminister, majandus- ja kommuni-

katsiooniminister, koalitsiooni erakondade Riigikogu fraktsioonide esimehed ja samuti Eesti Panga president ning Kaubandus-Tööstuskoja president.

Eurogrupi juures hakkab tööle juhtrühm, kes tegeleb Maastrichti kriteeriumide täitmiseks vajalike tegevuste ettevalmistamise ja rakendamise koordineerimisega. Selle töö-

rühma juhiks on peaministri rahandusnõunik Aare Järvan.

Ka kohtumisel tuntud filantroobi ning rahandustegelase George Sorosega paar päeva pärast riigiametnike foorumit rõhutas Ansip, et Eesti kõige olulisem lähituleviku eesmärk on ühinemine euroalaga.

Inflatsioon alaneb

Sügisel Riigikogus esinenud Eesti Panga president Andres Lipstok kinnitas samuti, et tänapäev oleme näinud selgeid märke hinnatõusu pidurdumisest. „2008. aasta teisel poolel ootame Eesti hinnakasvu edasist järkjärgulist aeglustumist. 2009. ja 2010. aastal prognoosime inflatsiooni langust vastavalt 5% ja 3,5% tasemele. 2010. aasta inflatsioon võib olla lähedal euro kasutuselevõtu seisukohalt olulisele Maastrichti kriteeriumi viitväärtusele,“ märkis Lipstok lisades, et eelduseks on siiski palkade ja tootlikkuse senisest suurem kooskõla – palkade kasvutempo aeglustumine peab jätkuma ning majanduse tootlikkus tervikuna tõusma.

Juhtkiri

Euro selgeks eesmärgiks

Eesti järgmiseks suureks eesmärgiks peab olema Euroopa ühisraha euro kasutusele võtmiseks vajalike nõuete täitmine. Kui varasemalt oli majanduse kiire kasvu tingimustes probleemiks eurokõlblikkuse kriteeriume ületav inflatsioonimäär, siis praegu on pigem küsitav, kas Eesti suudab eelarvedefitsiiti ohjata. Et selles kahtlusi poleks, on vaja eelarvekulutusi veelgi piirata.

Võimalused selleks on olemas. Esimestena tahaks nimetada laustoetuste ülevaatamist ja avaliku sektori kulutuste mõtetuse hindamist. Lisaks vajab valitsus eelarve arutamise käigus selgemaid võimalusi raha operatiivsemalt suunata. Muutuvas majandusolukorras on aga tihti vajalik kiiresti vastu võtta otsuseid, mis rahakasutust muudavad.

Loomulikult tuleb kulutuste piiramisel tagada, et Eesti eesmärgid – noorte perede toetamine, eakate kindlustunne, sisejulgeolek ja turvalisus selgelt tagatud oleksid.

.....

Euro kasutuselevõtt lihtsustaks ekspordi ja vähendaks valuutariski.

Samas ühe rahvusvahelise audiitorfirma poolt hiljuti tehtud erapooletu analüüs tõi välja küsitavused, mis seotud maavalitsuste ja nende kasutatava raha kulutamise mõttekusega. Just riigi ja omavalitsuste ülesannete selgem määratlemine, aga mitte buldooseri üle kaardi sõitmise meetodil kavandatav haldusreform, aitaks kaasa omavalitsuste koostöö parane-misele. Ja hoiaks kokku vahendeid. Riigi kulutuste kriitilise pilguga ülevaatamine on sama kasulik, kui ettevõttes või koduski aeg-ajalt inventuuri tegemine.

Riigikogus Reformierakonna fraktsiooni juhtiva Keit Pentuse sõnul peab Reformierakonna fraktsioon tähtsaks peaministri juures tööd alustava eurogrupi kokkutulemist esimesel võimalusel.

Vajadust euro kiireks kasutuselevõtuks on rõhutanud ka ettevõtjad. See lihtsustaks veelgi ekspordi ja vähendaks valuutariski. Ka hiljuti parlamendi ees esinenud riigikontrolör Mihkel Oviir märkis, et euro kasutuselevõtt on väga oluline lähiaastate eesmärk. Riigikontrolöri tsitaadiga on paslik ka lõpetada: „Eesti riik on taas jõudnud tihte olulisse arengupunkti, kus otsustatakse aastakümneteks, mis meist saab. Kas jääme vinduma ja ainult iseenda ette nägema, nagu puuris istuv kaagutav kana, või suudame tõusta kõrgemale ja näha maailma ja oma olukorda avaramalt – nii nagu näiteks see paistab kotkale.“

Kolm Lääne-Virumaa valda on ühinemise kursil

Haljala, Kadrina ja Vihula on alustanud aktiivset koostööd, mis võib kõigi osapoolte huvi ja nõusoleku korral viia ka valdade ühinemiseni.

Kadrina, Vihula ja Haljala valdad on koostööd teinud pikaajaliselt. Ühine piir ja inimeste seotus eri valdadesse jäävate küladega on olnud koostööle tugejõuks. „Looduses ei eksisteeri selget vallapiiri, elanikud tajuvad piire erinevalt,“ räägib Kadrina Reformierakonna esindaja Vahur Leemets.

Koostööleping sujub

Suuremaks koostööks on seni olnud ühine jäätmevahang, koostööd on tehtud erinevatel elualadel. 2006. aastal sõlmiti kolme valla koostööleping. „Kolme valla liitumise ettepanek oli

.....

Omavalitsuste liitumisel sünniks enam kui 10 000 elanikuga ja ligi 150 miljoni kroonise eelarvega suurvald põhjarannikul.

loogiliseks jätkuks koostöölepingule. Ühiste arutelude käigus volikogu esimeeste ja vallavanemate tasandil leppiti kokku, et algatusettepaneku teeb Haljala vallavolikogu,“ räägib Haljala vallavolikogu esimees Leo Aadel.

Omavalitsuste liitumisel sünniks enam kui 10 000 elanikuga ja ligi 150 miljoni kroonise eelarvega suurvald põhjarannikul. „Kujuneb suurem eelarve, sellega koos suurem võimekus

Kolm valda moodustaksid koos võimeka suurvalda.

investeerida valla elukeskkonda ning infrastruktuuri parandamisse. Paraneb haldussuutlikkus, suureneb ametnike kompetents ja professionaalsus,“ räägib Aadel.

Et peljatakse võimu kaugenemist elanikest, peab Aadeli hinnangul järgima kahte kuldreeglit. „Mitte kodanik ei lähe valla juurde, vaid valla võim kodaniku juurde ning jooksma peavad paberid, mitte inimesed. Kui

me nendest reeglitest kinni peame, siis ei saa rääkida, et võim võõrandub rahvast,“ lisab ta.

Suureks väljakutseks saab olema e-valitsemise ja e-teenuste arendamine, mis ei tähenda seda, et lõpetatakse kvaliteetse lauateenuse pakkumine.

Omavalitsus lähemale

Leemets lisab, et otseselt vallamajas peab inimene väga harva käima.

Paremad spetsialistid suudavad oma valdkonda paremini ja täpsemalt juhtida. Kogukondade hääl on nangun tähtis, sõltumata vallakeskuse asukohast. „Olles seotud Tapa linna, Lehtse ja Saksi valla ühinemise-ga Tapa vallaks ning sellele järgneva perioodiga julgen kinnitada, et mõistliku ja inimesele suunatud mõtlemise korral ühinemine vallajuhtimist kaugemale ei vii,“ kinnitab ta.

Teenused paranevad

Kõik osapooled kinnitavad, et kulu-de kokkuvõtteid ei oleks ühinemisel eesmärk omaette. „Eesmärgiks on tänase ressursiga täita vajalikud funktsioonid,“ kinnitab Vihula vallavanem Priit Pramann. „Kokkuvõtteks on aga eelkõige volikogude halduskulude liitmine. Kui tegutses üks ja ühine volikogu, võidak umbes kolm miljonit, mis oleks näiteks Vihula puhul juba ligikaudu 15% eelarvest,“ lisab Pramann.

Omavalitsuse teenuste kättesaadavus paraneb tema sõnul kindlasti. „Tekiks erinevad teenuse punktid, näiteks koolibussi võrgustik oleks üks, laps ei peaks ümber istuma valla piiridel,“ selgitab ta.

Ühinemisprotsess peaks päädi-ma 2011. aasta märtsis, kui koos Riigikogu valimistega valitakse uus vallavolikogu. Tegevuskava kohaselt toimub enne seda põhjalik sisuline töö komisjonides ning tulemuste avalikustamine ja selgitamine vallaelanikele. Järgmisel aastal kohaliku omavalitsuse volikogude valimistega paralleelselt toimuva rahvahääletuse põhjal saaksid uued koosseisud volituse kas tööd jätkata või see lõpetada.

ETI

Sillamäe laste arvelt kokku ei hoia

Vaatamata keerulistele aegadele ei ole keegi kohalike omavalitsuste põhiülesandeid vähendanud. Seetõttu moodustub suur osa eelarvest eelmiste perioodide reaalsest kulutuste baasist.

Viimastel aastatel on Sillamäe traditsiooniliselt tugevaks küljeks peetud linna heakorda. Eriti aktiivselt toimus teede, sealhulgas riigi poolt eraldatavate vahendite arvelt, ja kõnniteede remont, ehitati ning tehti korda mitu laste- ja spordiväljaku. Linna eelarvevahendite abil viidi läbi mitmekorterilistes elamutes energiasäästuga seotud töid.

Sel viisil loodi varu tuleviku tarbeks. Täna on tingimustes ei saa investimisprojekte piisavas mahus finantseerida. Kuid tihti sõltub just linnaelanikest linna heakorras kulutatavate vahendite suurus. Näiteks arutati rahanduskomisjoni koosole-

Sillamäe eelarve hoolib linlastest.

kul tekkinud mööbli, tehnika ja ehitusprahi prügimägede koristamise-ga seotud lisavahendite eraldamist.

Õpetajate palk peab kasvama

Koristustööde läbiviimiseks leitud 300 000 krooni oleks saanud kasutada mujal, kui inimesed ei loobiks prügi lihtsalt suvalistesse kohtadesse. Iga

aastaga muutub koristamine järjest kallimaks ning „Teeme ära“ stiilis koristamisaktsioone ei ole võimalik iga kahe nädala järel korraldada.

Kuid on olemas prioriteedid, millest kokkuvõtteid ei ole mõistlik. Kõik tegevussuunad, mis on seotud hariduse, vaba aja veetmise ja laste kasvatamisega, ei kuulu kokkutõmbamisele.

Ning pedagoogide töötasu peab kindlasti kasvama. Seetõttu on kulutuste kokkuvõtteks vajalik leida muid variante. Üheks selliseks variantiks võib olla linna eelarvevahenditest finantseeritavate töökohtade vähendamine. Kindlasti on olemas kohustusi, millega saab hakkama ka sama töötasu eest üks inimene. Sealjuures tuleks koondamiste võimalusi vaadata läbi komplekselt, mitte ainult linnaametnike suhtes, vaid ka linna osalusega ettevõtete suhtes.

Rahva saadikud

Veel üks oluline küsimus. Linna elanikel on kahtlemata oma ettepanekud järgmise aasta eelarvevahendite suunamise suhtes. Vaatamata piiratud ressursidele leidub linnale kasulike ideede realiseerimiseks alati vahendeid. Pöörduge oma ettepanekutele toetuse saamiseks oma saadikute poole.

Igor Sumarok

Riigikogulased tutvusid Lääne-Virumaaga

24. oktoobril sõitis Riigikogu Reformierakonna fraktsioon Lääne-Virumaale, kus kohtuti erinevate elualade esindajatega nii Rakveres kui ka mujal.

Tavapärasest suuremat tähelepanu pöörati seekord haridusele ja vaba aja veetmise võimalustele maakonnas. Küllasti koole, vaadeldi sportimis- ja vaba aja veetmisvõimalusi maakonnas ning tutvuti eakate eluoluga.

Innovatiivse ja areneva maakonnana on Lääne-Virumaa vaieldamatult esirinnas. Päeva jooksul saadud pildi põhjal peaksime suutma hinnata maakonna perspektiivi tulevikku silmas pidades. Tugevused, nõrkused,

Innovatiivse ja areneva maakonnana on Lääne-Virumaa vaieldamatult esirinnas.

võimalused ja ohud ehk siis suunad ja sihid silmas pidades valimisi ning meis endis peituvat perspektiivi.

Maakonnavisiidist võtsid osa 25 Reformierakonna fraktsiooni liiget. Grupid objektide külastamiseks oli jaotatud erinevate piirkondade vahel kolmeks.

Võimed proovile

Fraktsioon saabus maakonda juba 23. oktoobri õhtul. Esmane tutvus Rakverega sõlmiti läbi kultuuri. Esmalt külastati Rakvere Näitustemaja, mis kuulub SA Virumaa Muuseumidele ja hetkel oli seal interaktiivne AHHA spordinäitus, kus kõik said oma võimed ja osavuse proovile panna. Pärast näitustel käimist külastati Riho Hüti kodugaleriid, kes on mär-

Tudulane Helve Ploom saab riigikogulase Urmas Klaasiga küttepuid.

kimisväärne Rakvere klaasikunstnik juba seetõttu, et on käibel fraas „Rakvere on Hüti nägu“ – mõtlemisruumi sealt edasi igapähele meist.

Visiidi teisel päeval külastati maakonna erinevaid piirkondasid ning selleks olid saadikud jagatud kolme gruppi. Igat gruppi saatis mõni meie piirkonna esindaja.

Päeva jooksul saadi häid näiteid nii Tamsalust kui ka Haljalast valdade vabatahtlikust koostöövormi kujunemisest, nii geograafilis-ajaloolisel kaalutlustel kui ka läbi LEADER programmi.

Tutvuti ka maakonna suuremate ja nii mõneski mõttes huvitavate ettevõtetega, nagu näiteks OÜ Jäned Mõis, Viru Ölu, Rakvere lihakombinaat, Estonian Cells.

Igast grupist olid osad või kõik saadikud hõivatud ka koolides, kes loen-

gut andes, kes tutvumisringkäiku tehes. Heameel oli nentida, et huvitatus noorte seas päevakajalistel teemadel kaasa rääkimises oli olemas väga heal tasemel. Märgatav oli noorte eriti suur huvi ettevõtluse arengu vastu.

Metsadetagune Tudu

Keit Pentus ja Kristiina Ojuland salvestasid Reformierakonna kontoris Rakveres ka igakuise traditsiooniks saanud raadiosaate. Keit Pentuse sõnul võiks juba praegu Rakvere pürgida kultuuripealinna tiitlile.

Eakate eluoluga tutvuti Rakvere Sotsiaalabikeskuses ja Tudu kandis. Viimane piirkond on omapärane, sest on ülejäänud Virumaast suuresti eraldatud metsadega. Sealsete elanike põhiliseks mureks oli RMK reformid, mis on pannud piirkonna jätkusuutlikkusele hoobi. Ka teeb külaelanike-

le muret poolleijäänud veeprojekt. Võimalusi kohapealseks toimetamiseks jääb aasta aastalt järjest vähemaks ja Tudu käsitöötare ning rahvamaja juhataja Helve Ploomi sõnul on probleemid sarnased muude küla- ja piirkondadega. „Noori ei hoi siin enam miski kinni,“ on ta kurb, mõeldes küla tulevikule.

Tamsalu vallas võeti meid vastu spordihoones, kus meie erakonna liige ja kohalik spordiaktivist Pavo Raudsepp tutvustas spordihoonet ja selle võimalusi. Ka leidis aset kohutamine Tamsalu vallavanema ning PAIK ühenduse ideegeneraatoritega. Piirkonna areng läbi eduka valdadevahelise koostöö oli siin eriti selgelt tajutatav.

Taimi Samblik,
Reformierakonna Lääne-Virumaa arendusjuht

Arenguplaan lubab Kiviõlile helget tulevikku

Kuigi Kiviõlis võib leida probleeme, ei ole linna tulevik süngene. Lootust annab linna arenguplaan aastateks 2009-2015.

See on tegevuste strateegia, mille tulemusena lahendatakse ettenähtud aja jooksul kõige olulisemad ja hädavajalikumad ülesanded. Sest vastavalt arenguplaanile koostatakse ka linna eelarve, planeeritakse remonditöid, koostatakse projekte ja planeeringuid, viiakse läbi kõige kõrgemal tasemel läbirääkimised jne.

Mida siis linn järgnevatel aastatel kavandab? Kui reaalselt see peegeldub teie igapäevases elus?

Lastele mänguväljakud

Linnal on kavas hakata välja andma sisukat iganädalast linnalehte. Selle eesmärk on vajaliku teabe õigeaeg-

Erik Jürgenson

ne edastamine linnaelanikele. Lisaks sellele on planeeritud meie linna lasteaedade ja laste mänguväljakute regulaarne remont. Sealjuures peetakse silmas ka uute väljakute ehitamist, mis mitmekesistavad meie väikeste linnakodanike elu. Sporditegevus koordineeritakse täiesti ümber, luuakse rohkem huvialaringe.

Oma tööd jätkab ka sotsiaalkes-

kus, mis üritab mitmekesistada pakutavate teenuste spektrit ning muuta need kvaliteetsemaks ja juukohasemaks. Suuremahulised remonditööd on planeeritud linna koolides.

Sotsiaalsed eesmärgid

Kiviõlis areneb noorte pedagoogide toetusprojekt, mille raames pakutakse meie linna saabunud noortele pedagoogidele oma olme korraldamiseks stardikapitali ning elamiseks linna munitsipaalorterit. Töötutele pakume kaasaegset ümberõppeprogrammi ning abi tööotsingutel. Kavatsime suurendada linnas läbiviidavate kvaliteetsete kultuuriürituste arvu.

Noortekeskus jätkab oma tegevust ning linn omalt poolt toetab kõigi jõududega noorte kaasamist ja nende vaba aja korraldamist. Muuhulgas finantseerib linn suvise töölaagri korraldamist.

Jätkub peamiste teede asfalteerimine ja linna sisetee korraldamine. Koostöös korteriühistutega teostame fassaadide ja katuste, juurdesõiduteede ja hoovides asuvate ehitiste osalist remonti, uute metalluste ja postkastide paigaldamist. Lõpetasime väikese autobussijaama ehitamise ning paigaldasime välisjälgimise kaamerad. Samuti lõpetame kii-geplatsi ümberehitamise. Linna ümber paigaldame mugavad istepingid. Suured tööd on planeeritud linna veevõrgu remondiks ja laiendamiseks.

See on väike osa sellest, mida linn järgnevatel aastatel planeerib ning tahame loota, et selle elluviimisel õnnestub meil koos teiega muuta meie linn elamisväärsaks ning meeldivaks paigaks.

Erik Jürgenson,
linnavolikogu kultuuri-, spordi-, hariduse- ja turismikomisjoni esimees

Lühidalt

FOTO: SHUTTERSTOCK

Tamsalu Gümnaasiumis on eKool

Alates selle õppeaasta teisest õppeveerandist on võimalik jälgida Tamsalu Gümnaasiumis eKooli.

Õpilastel juurdepääs ID- või pangakaardiga. Lapsevanemad peavad esitama taotluse, täites ankeedi Interneti aadressidel www.ekool.eu või www.ekool.ee.

eKooli kasutab juba 220 üldharidus- ja kutsekooli. Kasutades eKooli saab õpetaja kanda päevikusse hindet, märkusi, puudumisi ja koduseid ülesandeid ning teha need nähtavaks nii õpilastele kui vanematele. Klassijuhatajana saab õpetaja märkida puudumiste põhjuseid ning panna hoolsuse ja käitumise hindet.

Lapsevanemad saavad kiirelt ülevaate lapse hinnetest, märkustest, puudumistest ja kodustest ülesannetest ning õpilane saab jälgida oma edusamme hinnete, puudumiste ja koduste ülesannete näol.

FOTO: SHUTTERSTOCK

Jõhvil on Maaülikooliga koostööleping

Novembri alguses sõlmisid vallavalitsus ja Maaülikool koostöölepingu, mis muu hulgas loob vallale võimaluse tellida Maaülikoolilt sihtsuunitlusega õppekohti vastavalt eriala vajavate ametikohtade täitmiseks Jõhvis.

Haridus-, teadus- ja arendustegevuse valdkondi hõlmava lepingu kohaselt korraldab ülikool õppepäevi mõlemale poolele huvipakkuvatel teemadel. Üliõpilased saavad teha praktikat Jõhvi asutustes ja ettevõtetes.

Lepingu järgi teavitab Maaülikool vallavalitsust õppeasutuses kaitstud bakalaureuse- ja magistratõude teemadest. Vallavalitsusel on aga võimalus tellida endale huvipakkuvaid lõputöid. Ühiselt kavandatakse ka mitmeid projekte.

Vallavalitsus on teinud Maaülikooliga koostööd varemgi – ülikooli tudengid pakkusid läinud aastal välja oma arusaama puhkeala loomisest Tammiku aherainemägedel. Üle aasta on Maaülikool koos Jõhvi ja Prantsusmaa linna Lille'iga otsinud lahendusi Jõhvi valla territooriumil olevate aherainemägede ja tuhaväljade rekultiveerimiseks.

Maaülikool on teine kõrgkool, millega vallavalitsus on sel sügisel koostöölepingu sõlminud. Septembris pandi käsi alla ühistegevuse lepingule Tallinna Tehnikaülikooli Virumaa kolledžiga.

Tasub teada

FOTO: SCANPIX
Toomas Luman Riigikogu kõnetoolis.

Toomas Luman: ettevõtjad vajavad stabiilsust

Riigikogus Eesti ettevõtluskeskkonna arengu arutelul esinenud Eesti Kaubandus-Tööstuskoja juhatuse esimees Toomas Luman rõhutas stabiilse maksukeskkonna ja ettevõtjate vajadustele vastava haridussüsteemi olulisust.

„Kogu ettevõtlust puudutav seadusandlik keskkond vajab stabiilsust,” ütles Luman. Tema sõnul ei tule väikeettevõtjad täna toime pidevalt muutuva seadusandluse jälgimisega ja täitmisega. Lihtsustamine ja aruandluse automatiseerimine on ainsad võimalused selle probleemiga toime tulla. „Kujutage endast ise ette väikeettevõtja rollis, kes püüab käituda seaduskuulekalt ja heauskalt, aga ta lihtsalt ei ole võimeline kogu selle muutuva mürgeliga kursis olema, ja siis ühel kenal päeval saabub maksuhaldur, kes ütleb, et ta on kõik teinud valesti. Ma ei usu, et pärast seda on tal mingit motivatsiooni tegutseda edasi väikeettevõtjana ehk ettevõtjana üldse,” nentis ta.

Maksud olgu lihtsad

Luman tõi välja, et ettevõtjad peavad üheks tõsisemaks probleemiks maksukoormust ning kritiseeris oma ettekandes teravalt planeeritavaid maksutõususi. „Üksi ettevõtja ei tegele ettevõtlusega ainult selle nimel, et maksta rohkem makse. Seetõttu peab maksusüsteem olema lihtne nii maksumaksjale kui -kogujale. Administreerimiskulu ei tohi ületada laekumist, mis, ma kardan, mõnegi maksuliigi puhul täna nii võib olla, maksusüsteem peab olema läbipaistev, motiveeriv ning kohtlema kõiki võrdselt,” sõnas ta.

Teise olulise teemana puudutas Luman oma ettekandes haridusreformi ja haldusreformi.

Haridus vajadustele vastavaks

„Meil on vaja heade kutseoskustega töötajaid. Tänapäev haridussüsteem ei toimi ühtse tervikuna ja ühtse eesmärgi nimel, vaid valmistab ette äärmusi, kanded keskkliht on aga kokku kuivamas. Meil läheb üle 70% noori omandama kõrgharidust. Sellist majandust pole kuski, kus oleks vaja nii palju akadeemiliselt haritud inimesi. Ja tegelikult need inimesed ei asu tööle oma erialal, vaid õpivad oma esimese tööandja juures. Eesti majandus ei saa olla konkurentsivõimeline, kui meie noored saavad vaid paljukiidetud laiapärgjalise kõrghariduse, aga mitte mingisuguseid tööturul reaalselt rakendatavaid oskusi. Haridussüsteemi vundament mõraneb, praod on sees,” tões Luman.

Allikas: Kaubandus-Tööstuskoja Teataja

Ettevõtluse areng sõltub meie kõigi ettevõtlikkusest

See, kui hästi läheb meie majandusel, sõltub väga palju meie inimeste ettevõtlikkusest. Kindlasti aitab ettevõtlikku vaimu arendada ettevõtlusõpe koolides.

O ktoobri lõpus arutas Riigikogu Reformierakonna algatusel ja majanduskomisjoni juhtimisel riiklikult olulise küsimusena Eesti ettevõtluskeskkonna arengut. Täna räägime me palju riigieelarvest ja finantskriisist terves maailmas. Need on väga tõsised teemad. Ettevõtluskeskkonna arendamise teemat käsitledes aga oli poliitikute pilk suunatud kaugemale: mida peab Eesti tegema täna sellist, et olla majanduslikult edukas ka 10-15 aasta pärast.

Napp leheruum ei luba kõigil teemadel pikalt peatuda. Toon märksõnadena välja mõned neist ning peatun pikemalt ettevõtlusharidusel, mis väga jõuliselt kõlas kõigis ettekannetes.

Soodne maksukeskkond loob uusi töökohti

Ettevõtjad peavad väga tähtsaks, et riik jätkaks range eelarvepoliitikaga ning hoiaks maksusüsteemi võimalikult selge, võimalikult väheste eranditega ning ettevõtlusele motiveerivana ja ei teeks selles järskel muutust. Meie majanduse edukust näitab see, kui palju meie omad ettevõtjad ja välisinvestorid tahavad Eestisse investeerida. Maksusüsteem on siin otustavaks faktoriks.

Täna on näiteks probleemiks tööjõu liiga suur maksustamine, mistõttu ettevõtjad ei ole motiveeritud uusi töökohti looma. Et see oleks vastupidi, on Reformierakond käinud välja

FOTO: SCANPIX

Riigikogu majanduskomisjoni esimees Urmas Klaas soovib täna teha otsuseid, mille mõju ulatuks homses päevast kaugemale.

idee sotsiaalmaksu lae kehtestamisest ja üldise maksukoormuse jätkuvalt langetamisest. Meie eesmärk peab olema selles, et targad inimesed tahaksid ja saaksid Eestis töötada, mitte ei otsiks uusi väljakutseid välismaal.

●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●
Meie majanduse edukust näitab see, kui palju meie omad ettevõtjad ja välisinvestorid tahavad Eestisse investeerida.

Oluline on kiiresti vastu võtta uus töölepingu seadus, et muutuva ma-

anduse tingimustes inimesed saaksid kiiresti ja valutult liikuda uutetele töökohtadele, kui vanad kaovad. Kõlama jäi, et riik peab senisest enam toetama eksporti ning panustama teadus- ja arendustegevusse.

Haridus andku nii teadmisi kui oskusi

Rõhutada tahan hariduse, koolikorralduse ja ettevõtlushariduse tähtsust. Et meil oleks tulevikus nii head oskustega haritud kutsetöölisi kui ka ettevõtjaid, on vajalik suurem tähelepanu koolides õpetatavale. Kindlasti peab muuhulgas olema kõigil õpilastel võimalik õppida ettevõtlus-

õpetust. Jutt ei käi ükski üldhariduskoolidest. Kui noor inimene saab näiteks Tartu Ülikoolist hambaarsti kutse, mis on alus klassikaliseks väikeettevõtluseks, siis peab ta saama kõrgkoolist ka teadmised ja oskused, kuidas oma ettevõttega alustada.

Lõpetuseks. Majanduse arengu seisukohalt on vaja tõsiselt pingutada selle nimel, et Eesti saaks nii kiiresti kui võimalik üle minna eurolle. Nii nagu meie ühinemine Euroopa Liiduga oli majanduse arenguks võimas impulss, saab selleks olema ka liitumine eurotsooniga.

Urmas Klaas, Riigikogu majanduskomisjoni esimees

Ettevõtja ja ühiskondlik vastutus

Jürgen Ligi, Riigikogu rahanduskomisjoni esimees

Mida ootab ettevõtja riigilt ja mida ühiskond ettevõtjalt?

Töökohad, hüved ja maksud on panus, millest enamat võiks ühiskonna poolt olla ülekohtune ettevõtjalt oodata. Ometi kipub vastutuse ja kohustustega minema nii, et kus on, sinna tuleb juurde. Ainuüksi kirjutatud reeglite hulk on ettevõtja puhul tavalult suur, aina enam lisandub aga neid, mis kirjas pole. Ärilt eeldatakse ka pehmete väärtuste järgimist, ilma et need oleks tingimata abiks konkurents. Ning iga juhtum, kus rahaga käib kaasas ülbus, hoolimatus ja harimatus, tekitab raskusi ettevõtjasõbralikule poliitikale.

Ettevõtjate mõju riigi juhtimisele ületab kaugelt nende osakaalu valijaskonnas. Nad on panustanud ühiskondlikku dialoogi, loonud ühendusi, lobeerinud, spondeerinud, andnud nõu, kritiseerinud. Selline aktiivsus on ulatunud vaoshoitusest karkimiseni ja riigimehelikkusest rehapluseni. Ettevõtjate sõnum on majanduse elujõu võtmeid. Kas seejuures keskendutakse pelgalt oma äri või Eesti majanduse edule, on suur küsimus. Poliitikute vastutus on teha neil asjadel vahet, ja nagu teame, ei ole nad valedel valikutel korral sugugi alati üksi vastutavad.

Töösuhted korda

Ettevõtjate eriline ühiskondlik roll on olla vastukaal ametiühingutele. Nood esindavad grupihuve kõhklematult kui üldrahvalikke ning nende käsutuses on destruktiivsed relvad. Nii jääb vastukaal tihti avalikust arvamusel teisele poole ning „tööraha laide mas-

sodega“ kipuvad samastuma nii poliitikud kui ajakirjandus. Seepärast on väga hinnatav ettevõtlusorganisatsioonide suur panus selles, et Eesti majanduskeskkond on regulatsioonide osas
●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●
Ainult tänu väärtuspõhisele poliitikale on meie riigile ja rahvale taas antud võimalus.

soodus. Järgmiseks edulooks töötab siin saada tööõiguse reform, mis raviks oluliselt meie üht suuremat nõrkust, aga kohtas algusest peale raevukat avalikku vastuseisu.

Väärikus on väärtus

Suure raha teenijalt endaltki oodatakse suurust. Kui heategevus jääb sisetunde asjaks, siis teatud väärtuste puhul on paratamatult ka riiklik meeldetulemine. Eesti suveräänsuse ja väärikuse või eesti keele ja kultuuri

säilimise tagamisel on kohatu nõuda poliitikutelt järeleandmissi äri eduks. Ikka ja jälle tuleb meelde tuletada väärtuspõhise välispoliitika põhimõtteid. Ainult tänu neile on meie riigile ja rahvale taas antud šans ning ainult selle tõttu on paljud tänased valitsuse vaenajad rikkaks saanud.

Kusagil ettevõtluse ja poliitika vahel on ka selline piir, mida ei paista õnnestuvat edukalt ületada. Mitte alati ei piirdu katsed isiklike riskidega. Kui ettevõtjate poolt läheb kriitika üle kutsutamiseks, võidakse saada valitsus, kes pöörduv otse „rahva“ poole, jagab rohkem, kui majandusel anda, ja valitseb kapitalistlikust vähemusest vääramata. Eesti variant on seni olnud pigem dialoogi katkemine ja korduma kippunud põhjuseks nõudmisel olla Vene turu avamiseks poliitiliselt allaheitlik. See on ebakonstruktiivne mitte ainult aatelistel põhjustel, vaid ka seetõttu, et Venemaaga suhete võti ei ole tema naabrile kätes.

Keit Pentus jälgis jaanuaris Ameerikas presidendikandidaatide eelvalimisi.

Eesti suur partner saab uue presidendi

Ameerika Ühendriikides tehti novembri alguses ajalugu. Presidendivalimised tõid Valgesse Majja Barack Obama, kelle valimist jõuti juba enne valimistulemuste selgumist võrrelda John Kennedy presidendikssaaamisega.

Barack Obama seisab ametisse astudes silmitsi kümnenädalase viletsa majandusliku olukorraga ning tema majandusala abid peavad asuma kureerima 700 miljardi dollari suurust finantssektori abipaketti. Obama majandusnõustajate meeskond peab samu-

ti välja töötama regulatsioonimehanismid, mis välistaks analoogilise kriisi kordumise tulevikus.

Turvalisema maailma suunas

See, mis toimub Ameerika Ühendriikides, mõjutab igal juhul olukorda kogu maailmas. „Tugev ja demokraatlik Ameerika on parim Eesti julgeoleku garant. Euroopa ei suuda selles küsimuses USAd asendada – seda on Bushi-aastad meile näidanud,“ märgib Sihtasutuse Rahvusvaheline Kaitseuringute Keskus juhataja Kadri Liik Eesti Päevalehes. Ta meenutab, et lahkuv Ühendriikide president Bush viis meid ilma suuremate sisemiste kõhkluste või välise heitlusteta NATOsse. Ent tema välispoliitika muud sihid ja nende teostamise eba-

diplomaatiline viis on aidanud kõvasti kaasa sellele, et nüüdseks on maailm Eesti jaoks ohtlikum kui kaheksa aastat tagasi, ja seda vaatamata me NATO-liikmelisusele.

Eesti peaks Ameerikalt õppima enesuskku

Riigikogu Reformierakonna fraktsiooni esimees Keit Pentus kirjutab oma ajaveebis samuti, et Eesti jaoks on muude näitajate kõrval tähtis ja hea, kui USA on sisemiselt tugev ja kõige paremas mõttes enesekindel. „Arvan, et Obama on Ühendriikide sisemise enesekindluse tugevdamiseks juba väga palju teinud. Ja see on igal juhul hea. Ka Eesti jaoks,“ märgib Pentus.

Presidendivalimiste kampaania alguses ei tihanud keegi uuele tulijale Barack Obamale võitu ennustada.

Ei usutud sedagi, et tema demokraatide partei siseselt Hillary Clintoni hiigelaparaadi vastu minek pärjatud saab. Kõikide skeptikute kiuste aga sai. Ja tulemus annab ilmselt väga paljude ameeriklaste jaoks nn *Ame-*

Tugev ja demokraatlik Ameerika on parim Eesti julgeoleku garant.

ican dreamile uue näo. Barack Obama karisma ja suutlikkus tõmmata kaasa neid, keda poliitika seni õlgu kehitama on pannud, on erakordne. Ma arvan, et tema võit annab suure positiivse toetuse väga paljude ameeriklaste eneseteadvusele.

Silver Pukk

Viisavabadus näitab USA usaldust Eesti kodanike ja riigi vastu

Eesti kodanikel on võimalik alates 17. novembrist sõita viisavabalt Ameerika Ühendriikidesse.

Selleks peavad Eesti kodanikud omama biomeetrilist passi ning ennast eelnevalt registreerima mitte vähem kui 72 tundi enne reisi. Registreerimine toimub internetipõhises süsteemis, kuhu tuleb kanda samad andmed, mis seni on tulnud reisijatel täita lennu-

kis maabumiskaartidele. Viisavabadus laieneb üksnes Eesti kodanikele, seega teiste riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad endiselt taotlema Ameerika Ühendriikidesse sõiduks viisat.

„Ameerika Ühendriikide viisavabastuse laienemine on Eesti jaoks kindel märk väga headest ja tihedatest suhetest ning koostööst. Oma otusega näitab USA usaldust Eesti kodanike ja riigi vastu,“ lausus välisminister Urmas Paet Teatajale.

Alates 27. oktoobrist ei vaja Eesti

kodanikud viisat sõitmaks äriasjus või turistidena ka Austraaliasse. Viisavabalt on 12-kuulise perioodi jooksul võimalik Austraaliasse siseneda mitmekordselt, igakordse riigis viibimise pikkus võib olla kuni kolm kuud.

Lisaks Austraaliale ja peagi lisanduvale Ameerika Ühendriikidele ning Euroopa Liidu ja Euroopa majandusühenduse liikmesriikidele saavad Eesti Vabariigi kodanikud viisavabalt reisi- da 60 maailma eri paigus asuvasse riiki, mille arv on ajas pidevalt kasvav.

Toomas Viks

Nüüdsest saavad Eesti kodanikud vabalt vabaduse sümbolit – New Yorgi vabadussammast – külastada.

Kuum teema

Grusiinide sõjast laastatud kodud tuleb taas üles ehitada.

Eesti panustab Gruusia rahvusvahelisse ülesehitusse 17 miljonit krooni

Euroopa Komisjoni ja Maailmapanga korraldatud Gruusia toetajate konverentsil Brüsselis teatas välisminister Urmas Paet, et Eesti on valmis 2008. ja 2009. aastal toetama Gruusia ülesehitust kokku 17 miljoni krooniga.

Paet rõhutas, et doonorite konverents on tähtis samm Gruusia riigi üldise sotsiaalmajandusliku arengu toetamisel. „Majanduslike elavnemisele kaasaitamine on Gruusia konfliktist taastumiseks elulise tähtsusega ning eeltingimus stabiilsuse saavutamiseks regioonis,“ ütles välisminister Paet.

Ühistegevus oluline

„Rahvusvaheline kogukond peab tugevdama oma rolli regioonis ja olema pühendunud seni, kuni sõjajärgne olukord Gruusias on lahennud viisil, mis tagaks riigi arengu, demokraatliku orientatsiooni ning elanike heaolu,“ toonitas Paet.

Välisminister tõi esile, et lisaks humanitaarabile ja Gruusia ülesehitamiseks antavale toetusele peaks Euroopa Liit kasutama praegust olukorda ning andma oma-poolse toetuse sidemetega tugevdamiseks Gruusia ning teiste idapoolsete riikidega. „Praegu on aeg üle saada oma hirmudest ja edastada nendele riikidele selge sõnum, et tubli töö ning reformide läbiviimise järel on nad teretulnud saama osaks ühtsest Euroopa väärtuste süsteemist,“ märkis Paet.

Tonnides abi vabatahtlikelt

Eesti on järjekindlalt toetanud Gruusia demokraatlikku arengut ja riigi institutsioonide ülesehitamist. Gruusia on üks Eesti arengukoostöö prioriteetrike. Gruusia konfliktit tagajärgede leevendamiseks on Eesti senini annetanud 15,5 tonni abi. Komplekteerimisel on täiendav abisaadetis, mis keskendub Gruusia laste aitamisele. Samuti on Eesti Gruusiasse saatnud neli kriisipsühholoogi, kaks IT-spetsialisti ja demineerijate rühma. Lisaks on Eesti riik UNICEFi kaudu toetanud relvakonfliktis kannatanud lapsi miljoni krooniga.

Urmas Paeti hinnangul on positiivne asjaolu, et rahvusvahelise finantskriisi tingimustes otsustasid riigid panustada suuremas mahus kui algselt oli arvata.

Lühidalt

FOTO: SHUTTERSTOCK

Jõhvi saab filmilindile

Detsembri lõpus esilinastub 12 minuti pikkune ülevaatefilm Jõhvist. Filmi tegi OÜ Estfilm Production.

Klipid on üles võetud tänavu, mil Jõhvile linnaõiguste andmisest on möödus 70 aastat.

Üks filmi autoreid, Estfilm Productioni esindaja Karmo Kaasik sõnas, et omavalitsustest tutvustavate filmide tegemine on praeguse aja märk. Aina enam otsitakse teavet Internetist ning vaadatakse seal filme ja videoklippe. Üldjuhul tellivad ülevaateid omavalitsused, kus on noorem ja uute arusaamadega juhtkond.

„Filmis näeb, et Jõhvi on arenev ja tänapäevane linn, kus on kõik eluks vajalik olemas,“ kirjeldas Kaasik. Ta tõdes, et tema kui tallinlase jaoks oli Jõhvi positiivne avastus. „Eks ma olin alguses kõhklevad seisukohal, sest arvasin, et Jõhvi on üks kahtlane kant. Nüüd aga, kui olen linnaga tutvunud, pean tõdemata, et mul on Jõhvist ainult meeldivad mälestused.“

Jõhvi jäädvustamine filmilindile maksis 300 000 krooni. Film antakse välja DVD-del ja plaate kingitakse linna külalistele.

President Ilves kiitis Virumaal kaitseväge

FOTO: SCANPIX

President Toomas Hendrik Ilves külastas novembri algul Kirde Kaitseringkonna Tapa sõjaväelinnakut, tutvus Kellavere radari tööga ja kohtus kaitseväe Lääne-Viru maleva liikmetega. Tapa väljaõppekeskuses, kus õpetatakse nii ajateenijaid kui ka välismissioonidele minevaid kaitsevälalisi, avaldas riigipea rahulolu, et ajateenijate ja ohvitseride teenistustingimused on igati kaasaegsed.

Narvas puuetega inimeste infomess

Narva linna Sotsiaalabi amet kutsub puuetega inimesi, nende sugulasi ning tervishoiu- ja sotsiaalsalustuste töötajaid ning kõiki huvitatuid isikuid infomessile „Invapulss 2008“.

Infomess toimub 26. novembril kell 9.30-13.30 Narva Kutseõppekeskuse konverentsisaalis aadressil Kreenholmi 45. Osavõtt on tasuta. Uksed on avatud kogu ürituse toimumise ajal!

Programmis on erinevate spetsialistide esinemised puuetega inimestele aktuaalsetel küsimustel.

Infomessi ajal on võimalik tutvuda asutustega, mis tegelevad abivahendite müügi ja rendiga. Peale selle osalevad infomessil ka asutused, mis koostavad rehabilitatsiooniplaane ja osutavad rehabilitatsiooniteenuseid.

Ühtlasi toimub infomessil puuetega inimeste käsitöö näitusmüük.

Rakvere väärrib kultuuripealinna tiitlit

FOTO: SCANPIX

Ühtedele linnadele omistatakse tiitel, teised kujundavad endale märkamatu tiitli ise oma igapäevaste tegudega. Kui hakata kokku lugema üritusi, mis on Rakveres viimastel aastatel toimunud, pole kahtlust, et Rakvere väärrib kultuuripealinna staatust.

Rakverre on olnud põhjust tulla kaugemalt ja lähemalt. Suvel peetud sumo MM tõi kohale hulgaliselt turiste selle spordiala sünnimaalt Jaapanist.

Varem Maie Orava korraldatud ainulaadne meeste tantsupidu oli heaks näiteks sellest, et ikka on päikese all uusi, ja samas nii lihtsaid asju, millega inimesi üllatada ja nende südamed sulama panna.

Kuid vähetähtis pole seegi, et nüüd vaatavad paljud huviga taas Rakvere poole, kas alustatule tuleb ka järke. Vä-

Rakvere on Baltoscandalist saanud veel ühe põhjuse, miks end kultuuripealinna tunda.

hemalt kõneainet on kultuuriringkondades jätkunud sellest üritusest tänaseni ning Rakvere nimi on meelel ja keelel kaugemal Virumaa piiridest.

Rahvusvaheline kultuurilinn

Rakvere on ammu rahvusvaheline kultuurilinn. Baltoscandal on nimi, mis teatri- ja teisi kunsti hindavaid inimesi igal suvel nädalaks kohale meelitab. Selles ürituses on minu jaoks alati midagi salapärast ja võibolla ka natuke keelatud. Igatahes kõlab ta provokatiivselt. Ja see on hea. Sest ta on ainulaadne.

Kristiina Ojulandile meeldivad Rakveres korraldatavad üritused.

Pigem on kultuur ja kunst seotud laiade masside jaoks kas traditsioonidega või vähemalt mingi etteaimatava kujutlusega, Baltoscandal on aga alati ettearvatu, luues sellega ise teatud mõttes traditsiooni. Igal aastal on põhjust tulla ja huviga oodata, millega seekord üllatatakse. Baltoscandal on saanud traditsiooniks, millega muratakse traditsioone. Rakvere on Baltoscandalist saanud veel ühe põhjuse,

miks end kultuuripealinna tunda.

Ja muidugi Rakvere teater ise. Rakvere teatrielu seestpoolt tundmata on mul raske arvata, millest tuleb see fenomen, et kui ütled Ülle Lichtfeldt või Üllar Saaremäe, siis mõtled kohe Rakverele ja vastupidi. Mulle ei meenu, et teised Eesti linnad, kus ka teatrit tehakse, oleksid nii otseselt oma näitlejate kaudu linna nime ja mainet kujundanud. Aga küllap on see

vastastikune. Vähemalt jääb mulje, et öhkkond, mis Rakveres valitseb, soovib teatrit ja teater omakorda loob linna jaoks mainet väljaspool tema piire. Seda enam, et Rakvere teater on ka kõige rohkem väljaspool kodusaaletendusi andev teater Eestis.

Linnus turismiobjektiks

Rakvere linnus on saanud rahvusvaheliseks turismiobjektiks. Virumaa Muuseumid on tuntud üle Eesti piiride. Ühest küljest on turismifirmadel või ka lihtsatel, eriti Põhja-Eesti inimestel mugav oma välismaa külalisi Virumaale tuua, sest Rakvere ja Lääne-Virumaa tervikuna on geograafiliselt soodsa asukohaga.

Kuid kindel on seegi, et tulla tahetakse ikka sinna, kus midagi vaadata-teha on. Seetõttu on Rakvere väärt kandma kultuuripealinna nime, et nii linnas kui maakonnas tervikuna osatakse hinnata ajaloo väärtusi, ja mis pole kapitalistlikus nüüdismaaailmas ka vähetähtis – neid osatakse sõna otseses mõttes müüa kui vaatamisväärsusi. Turism ja kultuur käivad käsikäes. Turist läheb ikka sinna, kus on kultuuri.

Kultuuri pole kunagi liiga palju

Rakveres on kunstigalerii. See on mõnus ja hubane koht, ehkki selle majanduslik seis on ebakindel. Art Cafés on alati väljas midagi põnevat, nii et kohvikukülastaja saab lisaks mõnusaale koogile ka kunsti nautida.

Kultuuri on Rakveres rohkem kui ühte artiklisse mahub. Mainin siin veel linna julget arhitektuuri, mis on pärvinud tunnustust nii Eestis kui raja taga.

Miks siis keegi ei ole kõva häälega küsinud, et kui Pärnu sobib Eesti suvepealinnaks, kus käiakse lõbutsemas, siis miks ei võiks Rakvere sobida Eesti kultuuripealinnaks, kus käiakse kunsti nautlemas?

Kristiina Ojuland

Ida-Virumaa üllatas Raivo Järvit

Süda põksus kõvasti, kui Raivo Järvi Ida-Virumaale sõitis. Ees ootasid kohtumised nii suurte kui väikeste-ga Sillamäel ja intervjuu kohalikus Narva telejaamas.

Vaevlesin omamoodi teadmatuses. Kartsin sõnalahinguid, millistega pealinna vene gümnaasiumite puhul kokku puutunud olin. Kuid juba Sillamäele saabudes hoomasin positiivset hoo-vust. Ehtstalinistlike majade vahel polnud prahiraasugi, ringilonguvad päevavar-gad puudusid ja vastrenoveeritud

kultuurikeskusi mõjus oma nõukogulikus hiilguses pigem rahustavalt.

Lapsed õhevil

Esimene kohtumine kohalikus koolimajas. Avastasin endale üllatavalt eesti keeles suhtlevad vastuvõtjad, kes „kauge külalise“ saabumise üle väga rõõmsad olid. Rõõm täitis minugi südame, kui selgus, et minu ees olev ülesanne tunduvat inimlikumaks osutus. Nimelt olin minnes tõelises kimbatuses, kui kuulsin ülesandest jagada õpilastele (väidetavalt nende enda soovil) tar-

kust teemal „Mida kaasaja kultuuripoliitika noortele pakub“. Kaelamurdvaks tegi aga ülesande see, et kuulajateks lapsed 1.-9. klassini! Enda üllatuseks leidsin eest õhevil nägudega lapsed veelgi rõõmsamate emadega.

Ehkki tegemist oli linna ainsa eestikeelse kooliga, istusid vastas vähemalt pooled võõrustajad ka venekeelsetest peredest. Osad tõlkisid sõpradele, teised rääkisid riigikeelt soravalt.

Järgmine kohtumine, valdavalt pensionieas kuulajatega, oli pisut raskem pähele. Arusaadavalt polnud minu isik neile tuttav ja vene keeles peetud ettekanne „Kolme monoteistliku religiooni ja poliitika suhetest“ eestlase poolt loetunua pisut kummastav. Et inimeksistenti saladused nii paeluvad on, sulas esialgne jää peagi ja kui

lõpptulemuseks ka vana Abrahami enda visandasin, oli rahulolu üleüldine.

Meie venelased

Tiivustatuna sõbralikust vastuvõtust ja kutsesest taaskohtuma, sõitsin Narva. Ees ootas tunniajane intervjuu kohalikus telejaamas. Et teleinimene alati omasuguse ära tunneb, polnud seegi kohtumine erandiks. Sama olen kogunud isegi siis, kui tegmist on olnud Moskva kremlitruude kanalitega. Tõsi küll, moskvalastega tuli seada end võitlusvalmis.

Mitte midagi sarnast ei kogunud ma aga Narvas. Jah, nad olid venelased. Jah, nad vihjasid ka oma murepunktidele. Aga nad olid meie venelased, kellest õhkus tahet koos siin Maarjamaal hakkama saada.

Raivo Järvi

FOTO: ERAKOGU

Pavo Raudsepp pildi keskel koos abikaasaga. Alati favoritide seas Porkuni tünnisõidul, nii paaris, kui üksiksõitudes.

Pigem medal kui miljon

Tamsalus elav endine tipp-suusataja Pavo Raudsepp peab tänaseks enda jaoks lihtsamaks teenida ettevõtjana miljon krooni kui võita Eesti meistriõistlustel medal.

Viiimase medali võitis Raudsepp 2006. aastal ja selleks oli pronksmedal sprindidistantsil. „Olin 21 aastat täitnud treeningpäevikut ja sooritanud raskeid treeninguid ning jõudsin selgusele, et lõpetan. Perekond hakkas ka suuremaks kasvama ja enam ei tahtnud,“ räägib 35aastane Raudsepp. Temast vanemad Andrus Veerpalu ja Jaak Mae jätkavad täie innuga veel maailma tippasemel.

Raudsepa karjääri säravamaks hetkeks jääb kahtlemata Vantaa maailmakarjääritapil saavutatud teine koht sprindis. Ise peab Raudsepp olulisemaks Eesti meistriõistlustel karjääri jooksul võidetud 29 medali. Esimese medali võitis ta 1997. aastal 15 kilomeetri vabatehnika sõidus, kus oli Elmo Kassini järel teine. Suusatamise

tuli Raudsepp tegelikult üldse laske-suusatajana. „Kuid laskmine ei tulnud nii hästi välja ning otsustasin selle pooleli jätta,“ selgitab Raudsepp.

Metsaettevõtja

Ärisse sattus Pavo Raudsepp seeläbi, et tänagi veel elus olev 93aastane vanaisa andis Pavole 12 hektarit maad. Täna on Pavo Raudsepp oma valdusi kasvatanud kordades ning tema ettevõtte pakub kõikvõimalikke teenuseid, mis on seotud metsaga, olgu selleks äraveoteenus, metsa ost või müük. Tamsalu inimesed teavad Pavo Raudseppa ka kui olulist küttepuid tarnijat.

Kuigi suusatamisega puutub Raudsepp kokku seeläbi, et on treeneriks Tamsalu suusaklubis kümnele õpilasele, on tema side spordiga säilinud päris tihedalt. Suviti mängib Raudsepp jalgpalli ja talvel jäähokit.

Jalgpalli mängib Raudsepp tegelikult juba 1994. aastast ning kiidab, et pole selle aja jooksul saanud ühtegi vigastust. Raudsepp kuulub Koeru jalgpalliklubi rivistusse, millega osaletakse ka Eesti meistriõistluste kolmandas liigas. „Olen sel tasemel män-

gimise väga rahul,“ kinnitab ta. Mees on enda kinnitusele löönud keskeltläbi seitse kuni kümme väravat hooaja kohta ning rekordhooaeg oli 15 väravat ammusest aegadest.

Loomulikult annan ka hetkel nõu, kui keegi küsib, aga ma ei kipu nende meeste treeneriks, kellega sai alles koos võisteldud.

Loodab ehitada jäähalli

Jäähokiga tegelemine on Tamsalu mehele keeruline. Lähimad kohad, kus seda harrastada saab, on Kohtla-Järve, Tallinn või Viljandi. Kõige lähemal on Kohtla-Järve, kuhu on maad 100 kilomeetrit. Seetõttu on Raudsepp koos sõpradega võtnud kindlaks eesmärgiks ehitada Tamsalusse jäähalli. „Teeksime selle NHL-i mõõtmetes, mis on pisut väiksem, kui siinsed,“ räägib Raudsepp. Väiksemat on odavam üleval pidada, kuigi on selge, et raha jäähalliga ei teeni ning see saab ära elatuda ainult

sponsorite toel. Loomulikult näeb Raudsepp ka ennast ühe sponsori- ning tahab väga pakkuda kohalikele poistele võimalust sporti harrastada.

Eesti suusatamise tase väga hea

Kuigi suusatamine pole Raudsepa jaoks hetkel peamine, ei välista ta tulevikus oma kogemusi ja nõu ka Eesti tulevastele tippudele jagada. „Loomulikult annan ka hetkel nõu, kui keegi küsib, aga ma ei kipu nende meeste treeneriks, kellega sai alles koos võisteldud,“ selgitab ta. „Võibolla viie kuni kümne aasta pärast on aeg nõu hakata andma küps.“

Üldiselt peab Raudsepp Eesti suusatamise taset selgelt paremaks, kui aastaid tagasi. Kandepind on oluliselt laiem ja neid mehi, kes võivad sekkuda maailma tasemel esikolmikusse, on mitu. „Täna Eesti tasemelgi kümnes koht saada on oluliselt raskem kui 10-20 aastat tagasi,“ räägib Raudsepp. „Aga selles mõttes on suusatajatel raskem, rahvas ootab maailma meistriõistlustelt medali ja kui seda ei saa, ollakse pettunud.“ ET

Lühidalt

FOTO: SHUTTERSTOCK

Kiviõli regiooni saab ühise jäätmejaama

Kiviõli regiooni omavalitsused taha-Erra ehitada miljon krooni maksva jäätmejaama, kus saab lisaks ohtlikele jäätmetele ära anda ka selliseid probleemseid jäätmeid nagu rehvid, kodumasinad ja eterniit.

Jaama hakkavad ühiselt üleval pidama Kiviõli regiooni kuus omavalitsust, kelle elanikud sinna ka tasuta ohtlike ning probleemseid jäätmeid ära anda saavad, kirjutas Põhjarannik. Kulud jagatakse selle järgi, kui palju ja millises omavalitsuses prügi tuuakse.

Kuue omavalitsuse – Kiviõli ja Püssi linna, Sonda, Maidla, Lüganuse ja Aseri valla – koostöös sündiv jäätmejaam hakkab paiknema Erras, endises sovhoosi ehitusmaterjalide laos. Sonda valla poolt asukohana välja pakutud Erra on ka regiooni keskpunkt.

Purtse jõe hüdroelektrijaam sai kalatrepi

Purtse jõel elektrit tootev OÜ Koprapere ehitab suve jooksul kalatrepi, mille kasutamiskõlblikkus selgub siis, kui kalad selle kasutusele võtavad.

Kalatrepi puudumise tõttu vee erikasutusloata jäänud OÜ Koprapere ehitab suve jooksul kalatrepi, mille kasutamiskõlblikkus saab selgeks siis, kui kalad ehitud 700-meetrist treppi ka kasutama hakkavad, kirjutas Põhjarannik. Juhul kui kalad treppi omaks ei võta, tuleb Kopraperele hakata seda ümber ehitada.

Kalatrepi ehitamisel kasutas Koprapere Eesti ihtuoloogide abi, samuti käidi vaatamas Eesti, Saksa ja Soome kalatrepeid.

FOTO: PÕHJARANNIK

Pildil Ivika Maidre.

Vaivara valda püstitati vaatetorn

Sinimäe Pargimäe paigaldati teisel katsel vaatetorn. Sealt Vaivara valla ja Soome lahele avanevat vaadet võib alates 26. novembrist igaüks isiklikult hinnata.

„Uue turismiobjekti avamine toimub 26. novembril, kodanikupäeval. Selleks ajaks lõpevad tornis kõik viimistlustööd, Pargimäe jalamil aga lõpetatakse maapinna lihkumist takistavate betoonist tugevduste püstitamise ning monteeritakse ka valgustus,“ rääkis Sinimäe sõjaajaloomuuseumi ja teemapargi projektijuht Ivika Maidre ajalehele Põhjarannik.

Väike-Maarja ootab tervisesportlasi

Novembri alguses avati Väike-Maarja vallas Ebavere Tervisesportikeskus, kus saab aastaringelt värskes õhus trenni teha ja lõõgastuda.

Keskuses saab harrastada suusatamist, jooksmist, kepikõndi, mägijalggratsoõitu ja rulluisutamist. Radade profiil ja pikkus on erinevad, pimedal ajal on avatud kolme kilomeetri pikkune valgustatud rajalõik. Vastavatud hoone keldrikorrusel on ruumid rajatehnikale, suuskade hoidmiseks ja ettevalmistamiseks, esimesele korrusele on ehitatud riietus- ning pesemisruumid koos saunaga, teisele korrusele konverentsiruum.

Uue olmehoone maksumuseks

kujunes 6,4 miljonit krooni, koos parkimisplatsiga üle kaheksa miljoni krooni. Suusakeskuse valmimisele aitasid kaasa kultuuriministerium, Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus ning kohalik omavalitsus.

„Ebavere on regionaalne spordikeskus, siia on oodatud kõik inimesed, kellele meeldib vabas õhus füüsilist koormust saada,“ ütles tervisesportikeskuse haldava MTÜ Ebavere Tervisesportikeskuse juhataja esimees Avo Part.

Tema sõnul on konkreetseid prognoose spordikeskuse kasutatavuse

Ebavere Tervisesportikeskus avati jooksuvõistlusega.

kohta raske teha, kuid kindlasti on lootus, et inimesed ise hakkavad ühe rohkem mõtlema aktiivse kehalise liikumise peale ning sellele rajale suunama ka oma lapsi.

Eesti lumevaeste talvede tõttu on mõeldud ka kunstlume tootmisele. „Lääne-Virumaal on kokku lepitud, et Ebavere on regionaalne tervisesportikeskus ja oleks mõistlik, et Lääne-Virumaal leiduks ka vähemalt üks

keskus, kus on võimalik suusatada isegi n-õ pehmel talvel,“ sõnas Part.

Terviseskeskuses on plaanis korraldada erinevaid üritusi, nii sportlike, tervistendavaid kui ka lihtsalt selliseid ettevõtmisi, mis pakuvad perega koosolemise võimalusi ja hingele kosutust. Järgmise etapi on Ebaveres kavandada vabaõhulava, mille projekteerimisega praegu tegeletakse. ET

FOTO: ERAKOGU

Mida arvavad Sina?

Virumaa elanikele lugemiseks mõeldud Eesti Teataja on huvitatud oma lugejate arvamusest. Kui Teil on mõtteid, millest ajaleht võiks kirjutada, siis täitke, lõigake lehest välja ja postitage allolev kupong. Marki lisama ei pea. **Vastajate vahel loositakse välja Eesti Teataja meene.** Mõtteid ja arvamusi võib saata ka e-kirjaga teataja@reform.ee. Eelmises lehes avaldatud tagasiside ankeetide seast võitis auhinna: **Hilda Tombak**

Hea Virumaa inimene!

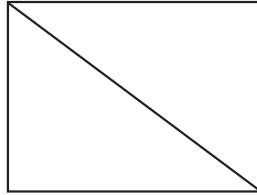
Anna meile teada kolmest oma kodukohta puudutavast teemast, millest võiksime kirjutada:

-
-
-

Minu nimi Vanus
 Aadress
 Telefon
 E-kiri

Oma andmeid edastades olen tulevikus nõus saama Eesti Reformierakonda ja selle poliitikutuid puudutavat infot või reklaami, mille edastajatel või töötlejatel luban kasutada oma andmeid nimetatud eesmärgil tingimusel, et andmeid ei kasutata muuks kui Eesti Reformierakonna ja selle poliitikutega seonduva informatsiooni või reklaami edastamiseks.

Reformierakond

tasub postikulu
Luba nr. 1591

**MAKSTUD VASTUS
EESTI**

REFORMIERAKOND
Tõnismägi 9
10119 TALLINN

Haljala kirik

Kants keset küla

Haljala Püha Mauritiuse kirik sai keskaja lõpuks valmis tõeliselt vägeva kantsina ka sõjalises mõttes. Peamiseks tunnismärgiks kaitse-eesmärgist kujunes võimas kaheksakorruseline, kamina ja laskepiludega läänetorn. Esimene ehitusetapp 1430-40 andis koori ja käärkambri, mõni aastakümme hiljem võlviti kolmelööviline pikihoone; viimaseks 15. sajandi lõpus lisandunud läänetorn küündis 34 meetrini. Palju on paekivises Haljalas Tallinna hilisgootikale omaseid tunnusoone – esmapil-

gulgi väga tallinlik on peaportaal torni lõunaküljel. Pseudogooti altariseina varjus oleva idaakna ehisraamistiku eeskujud on Piritas kloostrikirikus. Kirik sai kannatada nii Liivi sõja algul 1558 kui ka Põhjasõjas 1703. **ETI**

Eesti Teataja

Eesti Teataja
Eesti Reformierakond
Tõnismägi 9, 10119 Tallinn
Toimetusega saab tööpäevadel 10-14
ühendust telefonil 5850 1122 ja
meiliaadressil: teataja@reform.ee

Saada vastus märksõnaga "lahendus" 10. detsembriks aadressile Tõnismägi 9, 10119 Tallinn või e-posti teel teataja@reform.ee ning osale kinkekaardi loosimisel.

Ristsõna lahendus

Ees- ja perekonnanimi

Postiaadress või e-post

Telefon

Eelmise auhinna võitis: Helju Pilve

Oma andmeid edastades nõustun tulevikus saama Eesti Reformierakonda ja selle poliitikutuid puudutavat infot või reklaami, mille edastajatel või töötlejatel luban kasutada oma andmeid nimetatud eesmärgil tingimusel, et andmeid ei kasutata muuks kui Eesti Reformierakonna ja selle poliitikutega seonduva informatsiooni või reklaami edastamiseks.

Cimberl ***	Üllatav olevus	Endine põllumajandusminister	Gotland		... Kapital (Preatoni firma)	Umbes	Naise riideese	Kagusuund	Pritsimistöö abivahendid	Spetsiaal-	1,5 aastat vana	Maatükk 10m x 10m	Nikkel	Pahviks lõõvad seigad	Kaaliumhüdroksiid
Tegelane "Viimsest relikviast"				Valearvestus Kunagine bänd											
Ohvitseri auaste					Paroodiabänd Inglase ei						Filmimees Kibekähu				
Partei								Tšiili tennisist, endine nr. 1 maailmas Varakas					Miami Heat Tallinna linnaosa		
Pealinn Lõuna-Ameerikas				Vana sepp Ivan Siuglev olend						Põllumajandustaim Liitium					...särk
Osa siili kaitsekilbist (4 tähte)															
Veregrupp		Eksimus Hambapõletik				Valu tegema Kallis inimene									Pealinna küttev SEJ
Moskva oblast			Objekt Must ahhaat				Noorsooühing Ilmakaar			Ehk Vene sina		1006. Inglise jalgpallikultuur			
Jõgi Euroopas (1870 km)		Asesõna			Abikaasa (4 tähte) Põletusmärk										
Popid								Tõestisündinud lugu Moskva suurpood					Briti kuningas Saksa sina Yleisradio		
Psühhiaater						K.Kõusaare raamat Suurim liiftootja				liri lauljatar Eesti lauljatar					Seinatühe
Konflikt (4 tähte)		Thalasso Spa ... Mare													
Maksikoer multifilmist				Gin Tonic Meedia-kanal			Lahkumine Fordi mudel							Orkester Junior Noot	
Liiklusohutik piirkond								2 järjestikust tähte Raadius			Vilgas Šuriku operatsioon				
Astaat			Sirbi kauaaegne seltsimees												